

netop stiller sig saaledes, at der er Spørgsmaal for den Paagjældende om gennem et saadant „Amen“ at oversføre paa sig selv, hvad den Anden har udtalt. Nu bemærkede den ærede Forslagsstiller, at man dog ikke behøvede at være meget ængstelig for saaledes at holde Alt borte, som ikke var absolut nødvendigt; men hvor Lovudkastets Bestræbelse og Opsættelsen fra deres Side, som samstemme med det, netop gaaer ud paa at fjerne fra Edens Afleggelse, hvad der ikke kan anses for nødvendigt, forekommer det mig, at det vil lettere bringe en vis Slags Forvirring ind i det, hvis man nu vilde tilføie Ordet „Amen“. Der er blevet sagt af den ærede Forslagsstiller, at det er et høitideligt Ord. Det er jo ganske vist; men ogsaa de Ord, der, saaledes som det af Udvalget er foreslaaet, ville komme til at udgjøre Edsthemaets Kjerne, ere høitidelige Ord, og det forekommer mig, at, naar man tager Hensyn til, hvad Ordet „Amen“ dog siger — det er dog simpelthen „sandelig, sandelig“ — saa vil man komme til paa en forunderlig Maade at føie et Ord til, som ikke behøves, hvor netop det, hvorpaa det kommer an, er udtrykt paa en saa smuk, fylbig og høitidelig Maade, som det netop vil blive Tilfældet efter Udvalgets Forslag.

Ordføreren: Jeg kan i Meget henholde mig til, hvad den høitærede Justitsminister har ytret. Det er jo nu de to Endringsforslag af Udvalgets Mindretal, hvorefter der her nærmest maa være Tale. Jeg skal da først gjøre den Bemærkning, at jeg troer, at det ærede Thing maa af Betænkningen have kunnet see, at jeg for min Deel ikke har omgaaedes letfindigt med denne Sag, og ikke paa nogen Maade har villet anbefale Thinget at gjøre nogen Forandring, hvorefter jeg ikke var overbevist, at den vilde være aldeles tilraadelig. Den Betragtning, hvorefter det ligeoverfor danske Domstole skulde være nogenlunde ligegyldigt, hvad den jødiske Retslov eller Retspraxis foreskriver, har jeg ikke kunnet vedkjende mig; men paa den anden Side

har jeg ogsaa meent, at Bestræbelsene ved Lovudkastet med Rette maatte gaae ud paa at føie Eden for Jøder nogenlunde hen til den samme Form, hvorunder andre Religionsbessjendere aflægge den, og, forsaavidt det kunde stee, maatte og burde man ikke bibeholde eller indføre Noget, som maa anses for at være overflødig; men dette gjælder efter min Overbeviisning om begge de Tilføielser, som det ærede Mindretal vil have gjort. Med Hensyn til Ordet „Amen“ skal jeg bemærke, at det er ganske vist, at det for Orientalerne har en eiendommelig Betydning; men, naar vi vilde tænke os Jøderne her i Landet, gaaer det vist dem som mange Kristne, at den nærmeste Betydning af Ordet egentlig er gaaet tabt for dem. Der er ingen Tvivl om, at der er mangfoldige Kristne, som ikke ret vide, hvad „Amen“ vil sige, skjøndt de ofte bruge dette Ord, og paa samme Maade gaaer det vist ogsaa med Jøderne. Det ærede Medlem har ogsaa indrømmet, at det ikke er ganske nødvendigt at tilføie dette Ord, og derfor bør det efter min Mening ikke staae der; thi jo høiere Betydning Ordet har, desto mindre bør det bruges uden Nødvendighed. Dersom det føies til, faae vi paa en Maade en dobbelt Ed, idet Jøden da først siger: „Dette sværger jeg, saasandt hjælpe mig Gud“, og dernæst ved at tilføie „Amen“ i Grunden gjentager det samme, nemlig: „Ja, dette sværger jeg“. Jeg maa derfor fraraade denne Tilføining.

Hvad dernæst det andet Forslag angaaer med Hensyn til det bedækkede Hoved, da har det ærede Medlem et Par Gange sagt, at den religiøse Jøde nævner aldrig Guds Navn uden med bedækket Hoved. Det troer jeg virkelig ikke, han kan forsvare, og jeg vil opfordre ham til at vise mig eller Thinget et eneste Sted af, hvad der virkelig kan gjælde for jødiske Religions- eller Retslov, hvor dette er sagt. Man kan ganske vist hos nogle senere eller yngre Rabbinere finde Steder, som thye hen derpaa; men man kan ikke til Støtte derfor paavise noget Sted, der kan henføres til det, der virkelig kan være gyldigt og bindende for Jøderne.